

WONEN OP DE RAND VAN EEN GEUL. SPOREN VAN VOLMIDDELEEUWSE LANDINNAME LANGS EEN OPGEVULDE HOLOCENE GEULOEVER TER HOOGTE VAN DE WILGENDIJK 5-7 TE DIKSMUIDE (WEST- VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 493

Rapport opgemaakt door: Pedro Pype en Jan Coenaerts

Derbystraat 55
9052 Gent (SDW)

Januari 2019
Dossiernr.: 22201.R02
OE-nr.: 2018A259

INHOUD

1	Gemotiveerd advies	3
2	Verdere verwerking	4
2.1	Doel en onderzoeksvragen	4
2.2	Onderzoekshandelingen.....	4
2.3	Schatting duur	4
2.4	Kostenraming	5

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

---

1 GEMOTIVEERD ADVIES

Tot besluit kan gesteld worden dat het uitgevoerde vooronderzoek langs de Wilgendijk te Diksmuide nieuwe en interessante bodemkundige en archeologische gegevens heeft opgeleverd met betrekking tot de landinname en het bouwrijp maken van de zuidelijke oever van de Handzame-vallei vanaf de volle tot de late middeleeuwen. Na afronding van het veldwerk kangesteld worden dat het uitgevoerde vooronderzoek volledig afgerond is.

Wat betreft de natuurlijke vallei van de Handzame situeert het onderzoeksgebied zich ter hoogte van de zuidelijke oever van een opgevulde geul die steeds dieper helling-afwaarts verliep in noordelijke richting. Dit werd overigens ook duidelijk aangetoond in de positie van de afzonderlijke antropogene stortpakketten.

Ter hoogte van de Wilgendijk kon de aanwezigheid van gelamineerde geulsedimenten vastgesteld worden op een diepte van ca. 2m onder het huidige maaiveld.

Op basis van de ontstentenis van geulafzettingen ten oosten van het onderzoeksgebied (Vismarkt), het ontbreken van antropogene accumulatiepakketten én de nog aanwezige bocht in de huidige loop van de Handzame kan aangenomen worden dat het onderzoeksgebied zich situeert ter hoogte van een landinwaartse meander ten westen van de zandleemrug. Eventueel kan dit ook in verband gebracht worden met de zuidelijke zijtak van de geul (cfr. Gouden Leeuwsite).

Mogelijk werd dan in eerste instantie binnen de pre-stedelijke kern een aanvang gemaakt met het dempen van de lagergelegen nattere delen en kwamen pas later de hoger gelegen delen aan bod tijdens de verdere zuid- en oostwaartse stadsuitbreiding.

Een lokaal bewaarde accumulatiehorizont toont aan dat op een bepaald ogenblik de stromingsdynamiek binnen de geul, althans ter hoogte van de zuidelijke oever ervan, stilviel en er afzettingen met onder meer organische resten plaatsgrepen onder stilstaand water.

Meer noordwestelijk binnen het onderzoeksgebied ontbrak elke aanwijzing voor de aanwezigheid van gelamineerde geulafzettingen of accumulatiehorizonten en werd er daarentegen op een diepte van ca. 4m onder het huidige maaiveld een dik pakket aangetroffen met vermengde slibafzettingen binnen het diepere deel van de geul. Dit gedeelte zal wellicht langer onder sterke stroming gestaan hebben en pas in een latere fase stilgevallen zijn.

Gezien de bekomen informatie uit het vooronderzoek, de aanwezigheid van de 19de-20ste eeuwse puinlagen én de diep reikende verstoringen door de aanwezige kelderstructuren wordt geen verder terreinonderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd.

Wel wordt aanbevolen voor een verdere verwerking van het pollenstaal uit profiel 1.1 ter hoogte van de accumulatiehorizont te analyseren in functie van datering (C-14) en landschap (pollen). Dit laat eventueel toe het ogenblik van het stilvallen van de geuldynamiek te dateren en een idee te verkrijgen van de op dat ogenblik aanwezige vegetatie voorafgaand de demping.

2 VERDERE VERWERKING

2.1 DOEL EN ONDERZOEKSVRAGEN

Aangezien het archeologische potentieel van het proefgebied reeds grotendeels werd bereikt door middel van een proefsleuvenonderzoek en gezien de aard van de aangetroffen resten, werd geen verdere opgraving geadviseerd. De resultaten van de verdere verwerking moeten beschreven worden in de vorm van een nota.

Om het archeologische erfgoed ten volle te onderzoeken dient het pollenstaal **van profiel 1.1 ter hoogte van de accumulatiehorizont verder te worden geanalyseerd in functie van datering (C-14) en landschap (pollen)**. Dit laat eventueel toe het oogenblik van het stilvallen van de geuldynamiek te dateren en een idee te verkrijgen. Het verder onderzoek moet volgende onderzoeksvragen beantwoorden:

- Welke datering heeft de accumulatiehorizont?
- Wat landschap voorafgaand aan de demping van de geul?
- Wat betekent dit voor de stedelijke ontwikkeling van Diksmuide en de Handzame?
- Is het op basis van de analyse van de organische component van de vallei van de Handzame mogelijk om een chronologische evolutie van het landschap te schetsen? Kan dit gekoppeld worden aan de menselijke occupatie?

2.2 ONDERZOEKSHANDELINGEN

Het pollenstaal zal eerst worden gewaardeerd. Op basis van de waardering wordt een verder analyseprogramma met datering van bepaalde lagen gestuurd door de erkend archeoloog in samenspraak met het laboratorium.

Meting:

- o 1 VH waardering pollenstaal
- o 1 VH waardering C14 stalen houtskool (of andere organische fracties zoals bijvoorbeeld verkoolde graankorrels)

Analyses en dateringen

Op basis van de resultaten wordt door de erkend archeoloog een analyseprogramma gemaakt van de stalen die relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

- o 1 VH analyse pollenstaal
- o 1 VH analyse C14 staal houtskool (of andere organische fracties zoals bijvoorbeeld verkoolde graankorrels)

2.3 SCHATTING DUUR

Het assessment en de verwerking samen wordt geschat op 1 werkdag en de rapportering op 2 werkdagen. De termijn voor natuurwetenschappelijk onderzoek wordt geschat op een 5-tal maanden..

De werkelijke duur van kan afwijken van de schatting. De duur is niet gelijk aan de benodigde doorlooptijd. De schatting is enkel indicatief.

2.4 KOSTENRAMING

Op basis van de voorziene uitvoeringsmethoden, schatting van de termijn en voorziene inzet van betrokken actoren, wordt volgende raming van de kosten vooropgesteld:

- Natuurwetenschappelijk onderzoek (waardering en analyse pollen en C-14): 2250
- Rapportering: 500 euro

Dit komt op een raming van 2750 euro. De werkelijke kostprijs kan afwijken van de raming. De raming is enkel indicatief.